

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **D.**, so sídlom v B., proti žalovanej **Mgr. P.**, bývajúcej v B., zastúpenej Mgr. M., advokátom, so sídlom v B., **o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru a o vydanie bezdôvodného obohatenia**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 10 C 148/2008, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 24. mája 2012 sp. zn. 3 Co 299/2011, 3 Co 300/2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 24. mája 2012 sp. zn. 3 Co 299/2011, 3 Co 300/2011 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 9. februára 2001 č.k. 10 C 148/2008-127 určil, že výpoveď z 25. júna 2008 daná v zmysle § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce je neplatná a súčasne určil, že pracovný pomer žalovanej skončil 4. júla 2008 z titulu dohody o skončení pracovného pomeru v zmysle § 60 Zákonníka práce. Žalovanej uložil povinnosť vrátiť žalobcovi odstupné 7 579,50 Eur v lehote 15 dní od dňa právoplatnosti rozsudku a v tej istej lehote zaplatiť súdny poplatok 554 Eur na účet Okresného súdu Bratislava I. Pri rozhodovaní vychádzal zo zisteného skutkového stavu a právne z § 4 zákona č. 552/2003 Z.z. o výkone práce vo verejnom záujme v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 552/2003 Z.z.“), § 222 ods. 1 až 3 Zákonníka práce, ako aj z pracovného poriadku žalobcu z marca 2004, pričom dospel k záveru, že výpoveď z 25. júna 2008 je neplatná, pretože pracovný pomer so žalovanou mohol rozviazať výlučne predseda Bratislavského samosprávneho kraja, nie poverená zamestnankyňa žalobcu Mgr. P.. Poverenie tejto zamestnankyne súd považoval za neplatné, neobsahujúce príslušné náležitosti v zmysle § 9 ods. 2 Zákonníka práce, keďže

v ňom absentoval rozsah oprávnenia zastupovať a jeho obsah bol neurčitý. Spornú výpoveď súd považoval za neplatnú aj z dôvodu, že výpovedný dôvod nebol dostatočne konkretizovaný a skutkovo vymedzený, výpoveď nevychádzala z rozhodnutia zamestnávateľa (žalobcu) o prijatí organizačnej zmeny, ktorú zákon pri tomto výpovednom dôvode vyžaduje a tiež žalobca nepreukázal, že si splnil svoju ponukovú povinnosť vhodnej práce. Súd za deň ukončenia pracovného pomeru považoval 4. júl 2008, kedy bol žalovanej doručený súhlas predsedu Bratislavského samosprávneho kraja s ukončením pracovného pomeru dohodu. Vzhľadom na neplatnosť výpovede žalovanej potom nevznikol ani nárok na vyplatenie odstupného, na ktorého vydanie ako bezdôvodného obohatenia súd žalovanú zaviazal. Súd prvého stupňa konštatoval, že žalovaná svojim konaním spôsobila, že žalobca s ňou neplatne skončil pracovný pomer, preto jej nevznikol nárok na ochranu podľa § 17 ods. 3 Zákonníka práce a žalobca ako zamestnávateľ mal právo na podanie žaloby. Zároveň poukázal na čl. 2 Zákonníka práce, ktorým sa žalovaná ako zamestnankyňa neriadila a povinnosti vyplývajúce z jej pracovnoprávneho vzťahu zneužila na škodu svojho zamestnávateľa. O povinnosti zaplatiť súdny poplatok súd rozhodol na základe § 2 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a o súdnom poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 71/1992 Zb.“) s prihliadnutím na § 4 ods. 2 písm. d/ tohto zákona, podľa ktorého je žalobca od platenia súdneho poplatku oslobodený.

Súd prvého stupňa uznesením z 28. februára 2011 č.k. 10 C 148/2008-158 uložil žalovanej podľa § 6 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb. povinnosť zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalovanej proti rozsudku súdu prvého stupňa a jeho uznesenie rozsudkom z 24. mája 2012 sp. zn. 3 Co 299/2011, 3 Co 300/2011 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanej trovy konania 3 332,74 Eur, z toho 2 778,74 Eur titulom trov právneho zastúpenia a 554 Eur titulom iných trov konania, k rukám jej právneho zástupcu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Uznesenie súdu prvého stupňa z 28. februára 2011 č.k. 10 C 148/2008-158 potvrdil. Odvolací súd takto rozhodol, keď sa nestotožnil s právnym posúdením námietky aktívnej legitímácie na strane žalobcu súdom prvého stupňa. Vychádzajúc z § 77 Zákonníka práce a § 40a Občianskeho zákonníka konštatoval, že v priebehu konania nebolo preukázané, že by výpoveď ako právny úkon nebola urobená slobodne, vážne, určite a zrozumiteľne a stotožnil sa s názorom žalovanej, že § 78 a § 79

Zákonníka práce a ani iné jeho ustanovenia nedefinujú taký postup, ktorý by umožňoval zamestnávateľovi dať zamestnancovi výpoveď, prípadne uzavrieť dohodu o skončení pracovného pomeru, a neskôr takýto úkon napadnúť pre neplatnosť na súde. Navyše žalobca ako zamestnávateľ netrval na skutočnosti, že pracovný pomer žalovanej naďalej trvá, čím nedošlo k naplneniu zákonných predpokladov na podanie takejto žaloby v zmysle § 77 a nasl. Zákonníka práce. Žalobca ani neuviedol, akým konaním malo dôjsť k spôsobeniu škody, ktorej náhrady sa v konaní domáhal a predpoklady vzniku takejto škody ani nepreukázal. Súd preto konštatoval, že výpoveď nebola neplatná, pričom dospel k záveru, že žalobca nebol aktívne legitimovaný na podanie predmetnej žaloby, preto ju bolo potrebné zamietnuť. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia zároveň uviedol, že z jeho strany nejde o nečakané rozhodnutie, pretože súd prvého stupňa sa námietkou nedostatku aktívnej legitimácie zaoberal, len ju inak vyhodnotil a uviedol, že pri rozhodovaní vychádzal zo skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa, preto nedopíňal ani neopakoval dokazovanie. Napadnuté uznesenie o povinnosti žalovanej zaplatiť súdny poplatok súd potvrdil ako vecne správne, keď dospel k záveru, že súd prvého stupňa vychádzal z dvoch aspektov, t.j. určenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru a náhrady škody vo výške vyplateného odstupného. O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1, 2 O.s.p., keď úspešnej žalovanej priznal náhradu súdneho poplatku za odvolanie a náhradu trov právneho zastúpenia.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca ako dovolací dôvod uvádzal, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Vyčítal odvolaciemu súdu, že nebral do úvahy výsledky dokazovania a skutkový stav, ktorý vyšiel najavo a ktorý medzi stranami nebol sporný a bol toho názoru, že rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza zo skutkových zistení, ktoré nemajú v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní. Odvolací súd sa nezaoberal skutočnosťami, ktoré naznačovali, že výpoveď je neplatná, v tejto súvislosti neaplikoval § 4 zákona č. 552/2003 Z.z. ani iné ustanovenie Zákonníka práce, nezaoberal sa obsahovými a formálnymi chybami poverenia Mgr. P. a ani skutočnosťou, že v priebehu konania bol pôvodne uplatňovaný nárok na náhradu škody zmenený na nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. Konštatovanie, že žalobca nemal aktívnu legitimáciu na podanie žaloby nemá oporu v ustanoveniach Zákonníka práce, keď samotný § 77 jasne určuje, že neplatnosť skončenia pracovného pomeru môže uplatniť tak zamestnanec ako aj zamestnávateľ a ďalšie

súvisiace ustanovenia zamestnávateľa z možnosti podať žalobu tiež nevylučujú. Namietal, že odvolací súd sa nezaoberal absolútnou neplatnosťou úkonu výpovede, ktorý urobila Mgr. P., na ktorú skutočnosť je súd povinný prihliadnuť ex offo. Neplatnosť skončenia pracovného pomeru je síce relatívnou neplatnosťou, ak však prvotný úkon, ktorým sa mal pracovný pomer skončiť vykazuje takú zásadnú vadu, ktorá ho robí absolútne neplatným, nie je možné takýto úkon zakryť relatívnou neplatnosťou. Podmienkou, aby sa zamestnanec alebo zamestnávateľ mohli vôbec relatívnej neplatnosti domáhať, musí byť samotná existencia takéhoto úkonu, teda že za zamestnávateľa konala osoba, ktorá je na to oprávnená, čo v prejednávanej veci nebolo splnené. Žiadal, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zmenil a potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa.

Žalovaná považovala rozsudok odvolacieho súdu za vecne správny a preto navrhla dovolanie žalobcu ako nedôvodné zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu pokiaľ to zákon pripúšťa.

Občiansky súdny poriadok upravuje prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu v § 237 a § 238 O.s.p.

Dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu je v prvom rade prípustné (a súčasne dôvodné) vtedy, ak je konanie postihnuté vadami taxatívne uvedenými v § 237 O.s.p., ktoré spôsobujú tzv. zmätočnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. K týmto vadám prihliada dovolací súd (§ 242 ods. 1 veta druhá) z úradnej povinnosti (či už to účastník konania namieta alebo nie). V prejednávanej veci je daná existencia takejto vady, a to vady vyplývajúcej z § 237 písm. f/ O.s.p.

Podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občianskom súdny poriadok priznáva (napr. právo na doplnenie alebo opravu nesprávneho, neúplného alebo nezrozumiteľného podania, právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, vykonávať svoje práva a povinnosti prostredníctvom zvoleného zástupcu, právo na presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia a pod.).

Ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p. stanovuje povinnosť súdu riadne a presvedčivo odôvodniť rozsudok. Tejto povinnosti zodpovedá procesné právo účastníka konania na také odôvodnenie rozsudku, ktoré spĺňa požiadavky vyplývajúce z uvedeného ustanovenia. Nedostatok riadneho a presvedčivého odôvodnenia rozsudku je porušením práva účastníka na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky; ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, pretože sa mu tým odníma možnosť vnímať rozsudok ako logicky pochopiteľný celok a súčasne možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov, a teda možnosť riadne konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (porovnaj napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 93/2010, 4 Cdo 110/2013, 6 Cdo 248/2013, 8 Cdo 53/2014 a nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 393/08, I. ÚS 342/2010, III. ÚS 198/2011).

Z odôvodnenia rozhodnutia nie je možné jednoznačne zistiť, na čom súd založil svoj právny záver o nedostatku aktívnej legitímácie žalobcu, keď sa obmedzil len na citáciu použitých zákonných ustanovení bez bližšej špecifikácie dôvodov, prečo uvedené ustanovenia na prejednávanú vec aplikoval a z akých konkrétnych skutkových záverov a vykonaných dôkazov súdu prvého stupňa vychádzal. Súd v tejto súvislosti uviedol len to, že vychádzal zo skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa, a vo veci preto nedoplnil ani neopakoval dokazovanie. Predovšetkým odvolací súd vychádzajúc z § 40a Občianskeho zákonníka konštatoval, že neplatnosti právneho úkonu sa nemôže dovolávať ten, kto ju spôsobil, teda žalobca. Z odôvodnenia rozhodnutia však vyplýva, že pred ustálením tohto záveru sa súd

nezaoberal otázkou, či úkon výpovede urobený zo strany Mgr. P. ako poverenej zamestnankyne vôbec možno považovať za úkon zamestnávateľa, teda či je splnený základný predpoklad na to, aby citované ustanovenie na vec bolo vôbec možné aplikovať. V prvostupňovom konaní súd dospel k záveru, že zamestnankyňa Mgr. P. nebola oprávnená za zamestnávateľa dať výpoveď, keďže to vylučuje § 4 zákona č. 552/2002 Z.z. i jej neplatné poverenie. Odvolací súd sa k tejto otázke nevyjadril. Jeho záver o tom, že úkon výpovede je úkonom samotného zamestnávateľa, možno dedukovať len z konštatovania uvedeného v dôvodoch rozhodnutia, že „v priebehu celého konania nebolo preukázané, že by zo strany žalobcu nebol tento úkon urobený slobodne, vážne, určito a zrozumiteľne“. Z dôvodov rozsudku odvolacieho súdu však nevyplýva, z čoho odvolací súd pred formuláciou takéhoto názoru vychádzal, a to nielen vzhľadom k uvedeným záverom súdu prvého stupňa, ale aj k ustálenému skutkovému stavu a vykonaným dôkazom. Základnými východiskami pre posúdenie existencie aktívnej legitímácie žalobcu zo strany okresného súdu bola skutočnosť, že neplatnosť právneho úkonu svojim konaním spôsobila žalovaná, preto jej neprislúcha ochrana podľa § 17 ods. 3 Zákonníka práce a že žalovaná zneužila povinnosti vyplývajúce z pracovnoprávneho vzťahu na škodu svojho zamestnávateľa. Odvolací súd k tomuto záveru nezaujal žiaden názor. Bez akýchkoľvek súvislostí k skutkovým zisteniam súdu prvého stupňa pôsobí tvrdenie odvolacieho súdu o tom, že v konaní nevyšlo najavo, že by úkon výpovede nebol urobený slobodne, vážne, určito a zrozumiteľne, a že žalobca v predmetnej veci netrval na skutočnosti, že pracovný pomer žalovanej naďalej trvá. Odvolací súd neuviedol, čo v tejto súvislosti považoval za podstatné a prečo k takémuto záveru dospel. V konaní pred súdom prvého stupňa tieto otázky neboli riešené, keďže prvoradé pre súd bolo posúdenie, či konanie Mgr. P. vôbec možno považovať za konanie zamestnávateľa. Ďalšie náležitosti výpovede ako právneho úkonu neboli predmetom prieskumu súdom prvého stupňa, rovnako ani skutočnosť, či zamestnávateľ trval na ďalšom trvaní pracovného pomeru. Rovnako zmätočne pôsobí konštatovanie súdu o tom, že žalobca v konaní neobjasnil ani nepreukázal, že by mu konaním žalovanej vznikla škoda. Zo súdneho spisu vyplýva, že v priebehu konania žalobca zmenil právnu kvalifikáciu nároku na náhradu škody, ktorý si pôvodne v žalobnom návrhu uplatňoval, na nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorú zmenu akceptoval i súd prvého stupňa. Nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia vo forme vydania, vrátenia vyplateného odstupného bol následne žalobcovi súdom prvého stupňa priznaný. Nie je preto zrejmé, prečo sa odvolací súd zaoberal nárokom na náhradu škody, navyše za situácie, keď žalobu zamietol pre nedostatok aktívnej legitímácie, pri ktorom sa už meritom veci zaoberať nemal a pokiaľ sa ním zaoberal, nie je zrejmé, z čoho pri takomto hodnotení vychádzal.

Uvedené sa vzťahuje i na konštatovanie odvolacieho súdu o tom, že výpoveď je neplatná, a to bez akýchkoľvek ďalších zdôvodnení. Celkovo sa odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu javí ako nesúrodne, neúplné, bez vnútornej formálnej logiky a akékoľvek vysvetlenia, ktoré by bolo možné v rámci konania o mimoriadnom opravnom prostriedku preskúmať. Takto formulované odôvodnenie je preto nepreskúmateľné a zmätočné, navyše nemajúce oporu vo vykonanom dokazovaní a skutkovom stave tak, ako ho zistil súd prvého stupňa.

V prejednávanej veci, v konaní pred odvolacím súdom tak došlo k zaťaženiu konania procesnou vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. a je tiež postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 1 písm. b/ O.s.p.).

Dovolateľ namieta, že zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

V prípade, že súdne konanie je postihnuté vadami v zmysle § 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p., dovolací súd zruší v ňom vydané rozhodnutie bez toho, aby sa zaoberal otázkou, či napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na (ne)správnom právnom posúdení veci.

Vzhľadom na procesné vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p. dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. októbra 2014

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová